SUZANNE LAURITZEN JOURDAN

Bosättning i Schweiz

– viktiga förändringar i schablonbeskattningsregimen

Schweiziska skatteregler och regimer har under de senaste åren varit utsatta för hårt tryck, såväl från andra länder som från det schweiziska folket, vilket genom folkomröstningar utövar sitt direkta inflytande på lagstiftningen. I denna artikel redogörs för de senaste förändringarna och liggande förslagen avseende den s.k. schablonbeskattningsregimen i Schweiz.

Beskattningsnivåer

Schweizisk skattelagstiftning finns reglerad på federal, kantonal och kommunal nivå. Inkomstskatt uttas på samtliga nivåer medan t.ex. förmögenhetsskatt endast tas ut på kantonal nivå. De 26 kantonerna har stor självständighet i vad avser bl.a. skattesatser och beräkningssätt men en s.k. harmoniseringslag stipulerar ramarna för kantonerna, t.ex. för definitionen av skattepliktig inkomst och vissa beloppsmässiga miniminivåer. Såväl på federal som kantonal nivå finns vidare olika specialregler eller regimer som erbjuds bolag och privatpersoner, för de senare bl.a. den s.k. schablonbeskattningsregimen.

Schablonbeskattningsregimen

De schweiziska schablonbeskattningsreglerna[1] har funnits i Schweiz sedan 1860-talet och utgjort ett av landets mest attraktiva instrument för att locka förmögna privatpersoner till landet. Denna specialregim erbjuds utländska privatpersoner som bosätter sig i Schweiz för första gången eller efter en frånvaro om minst tio år.[2]

Regimen är i princip endast en metod att schablonmässigt bestämma en persons skattepliktiga inkomst utifrån dennes levnadskostnader.[3] En förenklingsmetod för att beräkna dessa, vilken återfinns i den federala lagen och harmoniseringslagen såsom en legal minimireferens, innebär att man utgår

[1] Ibland också benämnd ”lump-sum-beskattning”; på franska ”Imposition d’après la dépense” eller ”Forfait fiscal”; på tyska ”Pauschalbesteurerung”; på italienska ”imposizione globale secondo il dispendio”.

[2] Schweiziska medborgare som varit utomlands i minst tio år kan tillämpa regimen för inflyttningsåret.

[3] Levnadskostnaderna omfattar bl.a. kostnader för boende, mat, utbildning, personal, underhåll av fordon och djur, nöjen liksom skatter.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18

från en multipel av de årliga boendekostnaderna.[4] I den årliga deklarationen görs också en särskild s.k. kontrollberäkning för att säkerställa att den schablonmässiga inkomsten inte understiger vissa faktiska inkomster.[5] Dessutom har kantonerna sina egna beloppsmässiga minimigränser.[6]

Ett villkor för att få tillämpa regimen är att man inte utför avlönat arbete i Schweiz. I praktiken, bl.a. till följd av teknikens utveckling med allt mindre behov av fasta kontorsplatser, har detta villkor blivit lättare att uppfylla, men samtidigt har också vissa kantoner emellertid blivit mer strikta i tillämpningen av detta kriterium. Vidare kan konstateras att åldersgränsen om minst 55 år, som ursprungligen gällde för att kunna ansöka om regimen, idag endast gäller icke EU-medborgare. För icke-EU medborgare har det å andra sidan blivit betydligt svårare och dyrare att bosätta sig i Schweiz än för EU-medborgare.

Ökat intresse för regimen

En kombination av flera faktorer, såsom den ökade internationella rörligheten hos privatpersoner, det nämnda avskaffandet av åldersgränsen för EU-medborgare att erhålla schablonbeskattningen och säkerligen också andra länders åtstramning i skattetryck och regler har resulterat i en väsentlig ökning av schablonbeskattade personer under den senaste tioårsperioden. Mellan 1999 och 2010 ökade antalet personer som beskattades under denna regim med över 75 %, från 3 106 till 5 445 personer. Av dessa bor ca tre fjärdedelar i de fransk- och italiensktalande kantonerna (Genève, Vaud, Valais och Ticino). Dessa 5 445 personer bidrog med ca 4,6 miljarder kronor i skatteintäkter 2010. I förhållande till ett genomsnittligt schweiziskt hushåll betalar dessa personer över nio gånger mer i skatt.[7] Det kan tilläggas att det är huvudsakligen i alpregionerna, långt från de större städernas och storföretagens huvudkontor, som denna regim har störst positiv påverkan på ekonomin, såväl genom skatteintäkter som genom skapandet av tusentals arbetstillfällen som annars inte skulle ha genererats. De federala skattemyndigheterna har uppskattat antalet anställningar som är direkt eller indirekt beroende av denna regim till ca 22 000.[8]

[4] Hyra, hyresvärde på eget boende eller kostnad för boende på t.ex. ålderdomshem.

[5] Inkomster från schweizisk källa samt inkomster för vilka ett skatteavtal har åberopats.

[6] I en tidigare artikel publicerad i Skattenytt (nr 9/2010) beskrivs dessa gränser och beräkningar i detalj.

[7] Office federal de la statistique 2012.

[8] En organisation (Plus-value Suisse) kom i en analys från 2009 fram till 33 000 anställningar. De federala schweiziska skattemyndigheternas uppskattade i en egen analys (2011), som hänvisade till den tidigare nämnda, antalet heltidsanställningar som kan hänföras till denna regim till ca 22 500 personer.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18

Kantonala förändringar

Fram till och med 2009 erbjöd samtliga 26 schweiziska kantoner möjligheten att beskattas enligt denna regim. 2009 ledde dock, till allas stora överraskning, en kantonal folkomröstning (på initiativ av folket) till avskaffandet av regimen i kantonen Zürich fr.o.m. 2010.[9]

Ytterligare fyra kantoner har hittills röstat igenom ett avskaffande på samma sätt som Zurich. Dessa tysktalande kantoner är Schaffhausen, Appenzell-Ausserhoden, Basel Land och Basel Stad.[10]

Ytterligare ett antal kantoner har genomfört folkomröstningar om avskaffande av regimen men där har folket beslutat att behålla den och istället höja minimigränsen för skattebasen, ofta till betydligt högre belopp än vad som tidigare gällt.[11]

Under de närmaste två åren kommer också kantonerna Zug och Genève att rösta om ett avskaffande alternativt en höjning. I andra kantoner, såsom Aargau och Obwalden sker för närvarande insamling av namnunderskrifter för att försöka få till stånd en folkomröstning.

I de fransktalande kantonerna Vaud och Valais liksom den italiensktalande kantonen Ticino, som tillhör de mest förmånliga kantonerna för denna regim, finns i skrivande stund inga indikationer på folkomröstningar. Dock har en viss skärpning skett i förhållande till såväl villkor som minimibelopp, men det kan konstateras att myndigheterna i dessa kantoner fortfarande är mycket öppna för att erbjuda regimen till personer som önskar bosätta sig där permanent. Det skall också poängteras att, till skillnad från de tysktalande kantonerna, beskattar ingen av dessa kantoner förmögenheten separat utan tar endast ut skatt på den schablonmässiga inkomsten.

Generellt kan konstateras att folk i kantoner med få schablonbeskattade personer tenderar att vara mer angelägna om ett avskaffande av regimen än de kantoner som har ett större antal schablonbeskattade personer, där medvetenheten om de proportionellt sett stora skatteintäkterna som inbringas liksom de arbetstillfällen som skapas, föranleder en klart mer positiv inställning till bibehållandet av regimen.

[9] Med undantag för inflyttningsåret då regimen fortfarande kan tillämpas.

[10] Regimen kan dock även fortsättningsvis tillämpas i samtliga kantoner under det år en person flyttar in till Schweiz.

[11] I kantonen Bern beslutades om en höjning till sju gånger årsboendekostnaden eller en skattepliktig inkomst om minst 400 000 franc. Samma förändring skedde i kantonen Glarus. I Lucern och St Gallen behölls också regimen men folket beslutade om en miniminivå för skattepliktig inkomst som gör den attraktiv endast för ett fåtal personer: 600 000 franc och därutöver en skattepliktig förmögenhet om minst 20 gånger inkomsten eller minst 12 miljoner franc. I kantonen Thurgau beslutades att inkomsten skall motsvara minst 10 gånger årsboendekostnaden alternativt att den totala skatten skall uppgå till minst 150 000 franc.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18

Federala förändringar

Det har också skett anpassningar på federal nivå. I juni 2011 föreslog den federala regeringen en höjning av minimibeloppet till sju (istället för fem) gånger årsboendekostnaden eller minst 400 000 franc i skattepliktig inkomst samt att kantonerna skall beakta förmögenheten vid beskattningen.[12] Lagförslaget accepterades av de två parlamentariska kamrarna i mars respektive september 2012 och den 17 januari i år utfärdades den slutliga lagtexten som kommer att träda ikraft den 1 januari 2016 för den federala skatten. Enligt den nämnda harmoniseringslagen som träder ikraft 2014 får kantonerna två år på sig att implementera ändringen, dvs. fram till 2016.

Det skall noteras att på kantonal nivå kommer endast ändringen om multipeln sju (istället för fem) att gälla; beloppsmässiga minimigränser för uttag av den kantonala skatten kommer liksom tidigare att beslutas av kantonerna själva. Ändringarna kan således komma att innebära att olika skattepliktiga inkomster beräknas på federal respektive kantonal nivå pga. skillnaderna i minimibelopp.

Den federala höjningen kommer att påverka ca 80 % av de som idag beskattas under denna regim. En femårig övergångsperiod kommer dock att gälla för personer som redan var beskattade enligt regimen. Femårsperioden börjar löpa från den 1 januari 2016 vilket innebär att personer som beskattas enligt denna regim per detta datum inte kommer att påverkas av lagändringarna förrän fr.o.m. 2021. Som ovan nämnts kan dock kantonala höjningar av minimibeloppen få effekt tidigare.

Risk för avskaffande

Det finns emellertid också en risk för att regimen helt avskaffas. Det schweiziska folket samlade under 2012 in mer än de nödvändiga 100 000 underskrifterna för att få till stånd en folkomröstning om ett avskaffande av regimen i den federala lagen. I oktober 2013 skall ett lagförslag presenteras för parlamentet. Förslaget, eventuellt tillsammans med ett motförslag,[13] skall då först accepteras av de båda kamrarna och därefter underställas folket och kantonerna för folkomröstning. En omröstning kan antas ske inom två till tre år därefter.

För att en federal lag skall avskaffas krävs en dubbel majoritet, dvs. av såväl folket som kantonerna. Om detta uppnås skall regimen avskaffas inom tre år. Med antagande om att en folkomröstning äger rum 2016 innebär det således att ett totalt avskaffande träder ikraft tidigast runt 2019. Det skall understrykas att om förslaget accepteras blir de kantonala lagarna per automatik konstitutionsstridiga och får således inte heller tillämpas.

[12] Detta har framförallt betydelse för de tysktalande kantonerna där också en schablonmässigt beräknad förmögenhetsskatt beskattas.

[13] Det är kutym i Schweiz att ett alternativt förslag också presenteras vid en folkomröstning.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18

Skatteavtalet med Sverige

Skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz har nyligen ändrats. Avtalet trädde ikraft den 3 augusti 2012 men tillämpas på inkomster som uppkommer från och med 2013. Avtalet gör ingen specifik referens till schablonbeskattningen och en person som är bosatt i Schweiz under denna regim får tillämpa avtalet på samma sätt som personer beskattade under de ordinära beskattningsreglerna.[14] Sverige har i det nya avtalet fått beskattningsrätt till en persons alla pensionsinkomster och skall avräkna schweizisk skatt på samma inkomst. I praktiken kan detta dock innebära en dubbelbeskattning eftersom det under schablonbeskattningsregimen inte är möjligt att allokera den schweiziska skatten till en viss inkomst. Den federala schweiziska myndigheten, som är relevant myndighet gentemot Sverige för att bekräfta schweizisk skatt, kan därför normalt inte bekräfta en sådan allokering.[15] För en person som idag beskattas under schablonbeskattningsregimen och som har betydande pensionsinkomster kan det därför finnas anledning att se över sin beskattningssituation. För personer med i huvudsak kapitalinkomster kan det vara intressant att överväga formen för sina innehav och på vilket sätt tillgångar och inkomster kan struktureras, såväl ur ett inkomst- som förmögenhetsskatteperspektiv.

Sammanfattning och slutsats

Under de senaste åren har stora förändringar skett avseende schablonbeskattningsregimen. Förändringarna har i många kantoner i Schweiz inneburit en viss skärpning av villkoren men framförallt en höjning av skattebeloppen. I vissa kantoner har regimen t.o.m. avskaffats och kan således endast tillämpas för federal skatt. På federal skattenivå kommer minimibeloppet att höjas och en folkomröstning om ett totalt avskaffande kommer att äga rum inom de närmsta två åren.

I den allt ökade konkurrensen om skatteintäkter, såväl på internationellt som på nationellt plan, samt mot bakgrund av Schweiz förankrade tradition och strävan att locka till sig utländskt kapital genom att erbjuda attraktiva, kommersiellt baserade skatteregimer, är den allmänna uppfattningen att det fortfarande är högst osäkert om ett totalt avskaffande verkligen kommer att röstas igenom. Det skulle med stor sannolikhet innebära att många av de personer som idag beskattas under regimen väljer att flytta till andra länder med förmånliga beskattningsregler, vilket skulle bli mycket ekonomiskt kännbart för framförallt alpregionerna. Dock har det ansetts nödvändigt med en höjning av beskattningsnivåerna, inte minst mot bakgrund av att ett stort antal

[14] I vissa andra skatteavtal, exempelvis avtalet mellan Frankrike och Schweiz, finns det specialregler och överenskommelser för schablonbeskattade personer.

[15] Det skulle sannolikt krävas att personen tillhandahåller en komplett deklaration av samtliga sina inkomster (och ev. förmögenhet) varvid proportionerna mellan de olika inkomsterna kan fastställas.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18

schablonbeskattningar förhandlades fram för länge sedan och inte har anpassats till dagens boendekostnader eller reella levnadskostnader.

Mot bakgrund av att det kommer att bli dyrare att beskattas under schablonbeskattningsregimen, även för flertalet av de personer som idag redan tillämpar den, och med beaktande av att den ordinarie skatteregimen också erbjuder en hel del attraktiva skatteregler kan det för vissa personer vara likvärdigt eller t.o.m. ett bättre alternativ att byta till ordinarie beskattning. I många fall kan det också finnas möjligheter att optimera inkomst- och tillgångsstrukturen på ett sätt som i slutändan medför en lägre beskattning än under schablonbeskattningen. Inte bara ur skatteperspektiv men också mot bakgrund av landets ekonomiska stabilitet förblir Schweiz dock ett attraktivt land, såväl för privatpersoner som för företag.

Suzanne Lauritzen Jourdan, verksam som International Tax Adviser vid Kendris AG, Schweiz.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:14:18